

## Operatorji ponovno zavrgli pogajanja.

Lastniki rogov v zapadni Pennsylvaniji in Ohio so odgovorili zborničnemu odseku za delo, da ne pridejo na konferenco z rudarji prihodnji ponedeljek, ker to zahtevajo njihovi interesi. Stavka med neorganiziranimi rudarji se razširja. Vrste operatorjev so se pričele trgati; nekateri omahujejo. Premogarski magnat pravi, da rudarji mogoče zmagajo v enem mesecu.

Washington, D. C. — Operatorji so zopet odklonili pogajanja z odseka za delo. Nolan je v sredo zvečer prejel brzojavko iz Clevelanda od Pittsburgh Vein Operators, ki posedujejo rove v vzhodnem Ohio, da ne pridejo na konferenco prihodnji ponedeljek. Enak odgovor so poslali operatorji iz Indiane.

Operatorji pravijo v svojem odgovoru, da ne vidijo "posebnih koristi za svoje distrikte od nameravane konference." Indijanski operatorji imajo pridržek, da se udeležijo konference, ako bodo zraven vsi operatorji s centralnega konkurenčnega polja. Odgovor je zaključen s hinavsko opombo, da so lastniki rudnikov pripravljani na pogajanja s "avojimi rudarji v državi".

Iz drugih uradnih virov je pa prišla vest, da nekateri operatorji že omahujejo in se bi radi odtrgli od mogočnega zapadnopennsylvanske grupe, ki si želi dolge stavke v svrhu, da zbiže mezde in navije cene vsled pomanjkanja premoga. Manjši operatorji ne morejo prenesti dolgega štrajka. Lastniki premogovnikov v severnem delu Zapadne Virginije so že sporočili, da se bi radi pogajali.

George Cushing, glavni ravnatelj American Wholesale Coal Association, je dejal v sredo na nekem sestanku washingtonskih finančnikov, da rudarji mogoče zmagajo v enem mesecu iz razloga, ker "so si osvojili" zbornični odsek za delo.

"Kakor zdaj izgleda položaj, bodo rudarji dobili stavko v enem mesecu," je rekel Cushing. "Jaz nisem prerok in govorim le o tem, kar se godi v luči izkušenj. Veliki cilj rudarske organizacije je zvezna kontrola ali podzvajanje premogovnikov. Rudarska unija vedno vpliva na gotovo priateljstvo skupino v vladi. Lewis, predsednik unije, je bil tukaj dva dni in je razkladal svoje nazore pred zborničnim odsekom. Predsednik odseka je vprašal Lewisa, kaj mu da imena operatorskih skupin, s katerimi se bi rad sešel. Lewis je to storil. Odsek je nato povabil operatorje na konferenco z rudarji dne 10. aprila.

Rudarji gredo za tem, da hitro zmagajo. Ako ne morejo pridobiti velikih operatorjev, se spravijo nad manjše in jih skušajo preptati z namenom, da s prvimi padajo tudi vsi drugi. Meni se zdi, da se je nedolžni zbornični odsek za delo pustil ujeti, ker ni bil na straži."

Zbornični odsek za delo je v sredo zasljal Johna Mooreja, zastopnika organiziranih rudarjev. Lewis je bil že odšel v New York. Odsek je preje poročilo justičnega tajnika Daughertyja, ki naznaja, da administracija bo zaenkrat "držala roke proč od stavke". Daugherty pravi dalje, da operatorji niso prav naredili, ker so odklonili pogajanja z rudarji, toda rudarska organizacija je ravno tako zavrnila operatorje enkrat zadnje jesen, ko so iskali konferenco.

Kongresnik Bland, čigar resolucija za uvedbo kongresne preiskave je povzročila sedanje zaslikanje pred odsekom, je nato vprašal Mooreja, če je bil Lewis ali kateri drugi odbornik rudarske organizacije kdaj povabljen od operatorjev na kakšno konferenco (Dalje na 3. strani.)

## PRAVICA SVOBODE, GOVORA IN ZBOROVANJA SE BO ČUVALA.

VEČ KO TISOČ ODVETNIKOV JE PRIPRAVLJENIH V RUDARSKIH DISTRIKTIH.

Naloženo jim je, da branijo te pravice legalnim putem, ako jih bodo skušali potepetati.

New York, N. Y. — Ameriška unija za civilno svobodo naznaja, da je podzvela vsa, kar je treba, da se brani pravica svobode govora in zborovanja v rudniških okrajih. Najetihi je več ko tisoč odvetnikov, da store potrebne legalne korake, ako bo pravica svobode govora in zborovanja omejena.

Harry F. Ward, predsednik te organizacije, in Albert De Silver, njen ravnatelj, sta izjavila, da je pripravljeno vse za legalno obrambo onih, ki bodo aretirani v protislovju s pravicami, zajamčenimi v ustavi Združenih držav. Povdarjala sta, da se dobro spominjata, kakšen je bil položaj ob času stavke v letu 1919. Pravica svobode govora in zborovanja je bila ob času stavke praktično odpravljena. Čete so bile pozvane v štirih državah. Shodi, na katerih so imeli govoriti voditelji strokovno organiziranega delavstva, so bili prepovedani. Izdane so bile ostre sodnijske odredbe, ki niso bile v soglasju s pravicami, zajamčenimi v ustavi.

Da se kaj takega ne ponovi, sta menila Ward in De Silver, je Ameriška unija za civilno svobodo inštruirala odvetnike, s katerimi je v pisnični zvezi, da naj bodo na straži, ako bodo napadene pravice, zajamčene v ustavi. Rasposlana je bila posebna okrožnica vsem distriktnim rudarske organizacije U. M. W. of A., v katerih se jim ponudi sodelovanje v vseh zadevah, ki imajo stik s svobodo govora. Ameriška unija za civilno svobodo se poslužuje vseh svojih moči, ako bodo kršene v ustavi zajamčene pravice.

## DELO BLAZNEŽA.

Dva mrtva, trije ranjeni.

Chicago, Ill. — Charles S. Salfeld je bil zaposlen v inženirskem departmantu pri W. A. Jones Foundry in Machine kompaniji. Pred dvema mesecema je izgubil svoje delo. Bil je odslovljen. Ta odslovlitev ga je potrla tako, da se mu je omračil duh. Prišel je v tovarno z dvema samokresoma. Ustrelil je svojega prejšnjega tovariša Chester Borgstroma in ranil je še tri druge osebe. Med tem se je superintendent E. J. Powers oborožil in priplazil se je odzadaj. Ustrelil je Salfelda. V pisarniških prostorih je nastala velika panika, ko so padli prvi strel. Uslužbeni so prestrašeni bežali v varnostno ohrambo. Policija je prišla na lice mesta, ko je bilo že vse končano.

## KDO NE ZNA PLAVATI, NAJ NE HODI V ČOLN.

Fairmont, W. Va. — 24-letni Wayne Thorne in 27-letni Charles Huggins, pisarniška uslužbenca pri neki premogovniški kompaniji, sta se dogovorila, da odideta na ribji lov in tako izrabita prosti čas, ker je delo v rudniških sušperidrih. Bila sta slaba veslača in plavati tudi nista znala. Ko sta odrinila s čolnom na reko, ju je zagrabil tok. Skušala sta priti zopet h kraju, a čoln se je prekuval. Oba sta utonila.

## DEŠKA POREDOST BI KMA LU POVZROČILA VELIKO NESREČO.

Yonkers, N. Y. — Poredni dečki so nanosili na železniške tirje blizo Ludlowa velike deske in stare obrabljene železne cevi, ko je imel dospeti ekspresni vlak. Strojevodja je na srečo videl kup na železniških tirih in je pravočasno ustavil vlak.

## OBČINSKI SVET V MINNEAPOLISU APELIRA NA KONGRES NA RUŠLJO.

Minneapolis, Minn. — (Feder. Press.) — Tukajnji občinski svet je sprejel na predlog delavskih svetovalecev resolucijo, ki je naslovljena na zvezni kongres in vsebuje apel, da Združene države nemudoma pomagajo Sovjetski Rusiji z denarjem, obleko, živili, stroji itd.

## PREMOGOVNIŠKI PODJETNIKI PROVOCIRAJO.

NEKATERI PODJETNIKI NA ANTRACITNEM POLJU SO VADOMESTILI UNIJSKE STRAŽE V RUDNIŠKIH S PREDDELAVCI IN DRUGIMI KOMPANJSKIMI URADNIKI.

Kdor ni udarjen na glavo, vidi v takem početju podjetniško provokacijo.

New York, N. Y. — Položaj v Pennsylvaniji na antracitnem polju se hitro spreminja. Delo v rudniških je prenehalo, ker podjetniki niso podpisali pogodbe do 1. aprila. Ta akcija se ni smatrala za sovražen čin. Rudarska organizacija je pustila v rudniških svoje straže, da pasijo na to, da ostanejo rudniki v dobrem stanju. Nekaterim podjetnikom na antracitnem polju pa to ni bilo všeč in namenili so unijske straže s predelavci in drugimi kompanjskimi uradniki, da karajno niso imeli najmanjšega povišja za tak čin.

Zdaj je jasno, da so ti podjetniki podzveli tako akcijo, da se razširita mržnja in sovražstvo. To se je izvedalo, ko se je vrnilo nekaj podjetnikov in rudarjev, članov pododseka, nazaj v New York, ki so znašeno pretrgali pogajanja zaradi splošne suspenzije dela. Ta provokacija je pogajala sporazum, na katerega sta pristali obe stranki, podjetniki in rudarji, pred prvim aprilom, da se antracitni rudniki obvarujejo škode.

Določenih je okoli tri tisoč rudniških delavcev, da varujejo rudnike pred poplavljanjem, pravi C. J. Golden, predsednik 9. distrikta rudarske organizacije U. M. W. of A. Povdarjal je, da bodo zahtevali, da se pododsek takoj peša s to stvarjo in da se izravna, preden se prične razpravljanje o mednih zahtevah. Ako tako ravnanje postane splošno, meni Golden, bo organizacija primorana pozvati iz rudnikov vseh tri tisoč rudniških delavcev, ki delajo za varstvo rudnikov.

Voditelji strokovno organiziranega delavstva menijo, da bi taka poteza povzročila dalekosežne posledice. Prav lahko se zgodi, da se pogajanja popolnoma pretrga, da karajno so se dozdaj vrtila ta pogajanja mirno in je bilo upati, da pride do sporazuma.

Ako se ta ovira odstrani, tedaj prično zopet pogajanja. Ko so se odborniki rudarske organizacije zbrali tukaj, katere vodi Philip Murray, podpredsednik rudarske organizacije, so naznanili, da predložijo svojih devetnajst točk brez vsake spremembe. Glavna zahteva med njimi je, da se mezda poviša za dvajset odstotkov za rudarje, ki delajo na pogodbo, drugim, ki so plačani na dan, se pa poviša mezda za en dolar na dan.

Delo v rudniških na antracitnem polju, nahajajočem se v severni Pennsylvaniji, počiva popolnoma. V 1. distriktu, sekcija Scranton, je prenehalo s delom osemdeset tisoč rudarjev, v 7. distriktu, hazletonski sekciji je ostalo trideset tisoč rudarjev doma, v 9. distriktu, shamokinjski sekciji, je odložilo orožje sedem in sedemdeset tisoč rudarjev.

## VREME.

Chicago in okolice: V soboto se vedno nestalno in najbrž deževno. Lahki spreminjanja se vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 56, najnižja 49. Solnce izide ob 5:24, zaide ob 6:21.

## PRITISK ZA NACIONALIZIRANJE RUDNIKOV NARAŠČA.

LE NACIONALIZACIJA RUDNIKOV ENIŠA UPRAVNE STROŠKE.

Znižani upravni troški pa pomenujejo znižanje cene.

Washington, D. C. (Federated Press, L. Todd.) — John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije, je panovil zahtevu senatorja Boraha o nacionalizaciji premogovniške industrije, ko je v ponedeljek stopil pred zbornični odsek za delo, da zagovarja stvar 600.000 članov broječe rudarske organizacije U. M. W. of A., ki se nahajajo v obrambni stavki, da obranijo pravico do skupnega pogajanja s privatno avtokracijo, ki obratuje rudnike.

"Organizacija U. M. W. of A. je zahtevala, da se premogovniška industrija nacionalizira", je rekel Lewis, in zaradi tega so nam vtisnili razne pečate. Ljudje, ki so v javnosti in imajo za sabo dolge izkušnje in zdravo človeško pamet, mislijo tako kot mi, da bo vlada primorana intervenirati v premogovniški industriji. Ali bo morala uravnati produkcijo premoga tako, da se stopnjevanje odpravi razvoj česa mero v industriji, da pride red v obratovanje, da se zagotovi višja mezda rudarju, poveča legitimni profit in sicer premog za konzumente.

Rudarji vidijo, da je industrija prepolna s boleznijo. Oni pravijo lastnikom: "Vi morate najti zdravila proti tej bolezni. Ustavi se morate čezmerno razvoju stopnjevanja morate odstraniti kapital, ki leži zdaj mrtve. Nastaviti ne smete več delavcev, kot jih potrebujete. Industrijo morate postaviti na trdno, zdravo podlago, da delavci lahko zaslužijo življensko mezdo. To je problem, pred katerim stoje sedanjí lastniki. Njih naloga je, da ga rešijo zadovoljivo."

Lewis je izjavil, da so rudarji po večletnem čakanju prišli do spoznanja, ker lastniki niso izvršili svojih dolžnosti, da je edina rešitev zanje v nacionalizaciji rudnikov. Premogovniški podjetniki niso prišli z nobenim odposlomom na dan, in ker podjetniki niso tega storili, priporočajo rudniški delavci, da vlada prevzame rudnike in jih obratuje.

Temu je dodal, da so rudarji pripravljeni, da je to edini pravilni korak.

Ko je Lewis govoril o pravici rudarjev do dostojne življenske mezde in je pobijal staro teorijo o mezdi, se je bolj segrel. Ožigal je predlog Morrowa, podpredsednika podjetniške organizacije National Coal Association, po katerem se izravnavna izvrši lahko le pod pogojem, ako se položaj prepusti naravní izri gospodarskega vpliva. Lewis je pripomnil, da to pomeni, da podjetniki poročajo brezobzirno zlorabljenju in izkoriščanju rudarjev in da jih v take taktike vodijo njih sebični interesi. Ali v zadnjih letih so ljudje, ki razmišljajo o gospodarskih vprašanjih odklonili staro teorijo. Ti ljudje pravijo, da je delavec človeško bitje in po človeško je tudi treba z njim ravnati. Industrija je tukaj zaradi človeka in ne zaradi industrije same. Industrija mora služiti človeku, nikakor pa ne more biti njegova gospodarica.

Lewis je dalje rekel, da je industrija na polju mehkega premoga sposobna samo do petdeset odstotkov in po njegovih mislih se potratí vsako leto najmanj 600.000.000 v delavnem času, ker ni rudarjem dovoljeno, da stalno delajo. Lahko se reče, da se potratí polovica prizadetega kapitala.

Toplo je priporočal, da naj se reorganizira industrija, ker bo prihranjenega veliko dela in kapitala. Potrata v upravi industrije bo odpravljena, na drugi strani se bo povečala produktivna kapaciteta.

Dotaknil se je tudi študij, ki

## APEL NA ŽELEZNIČARJE, DA NAJ DEJANSKI POMAGAJO RUDARJEM.

Chicago, Ill. — (Feder. Press.) — "Sleherna unija železniških delavcev v Ameriki bi morala takoj priskočiti na pomoč rudarjem ne samo z besedami v obliki izražanja simpatij, temveč dejansko. Železničarji ne smejo prevažati premoga tekom stavke. Rudarska unija je ena najmočnejših in najboljevojenih delavskih organizacij v Ameriki. Poraz rudarjev v tem boju bi bil smrtni udarec za unijo železničarjev in vse delavsko gibanje." Tako se glasi apel na železničarje, ki ga je izdala Delavska stranka.

## CERKEV JE V SLUŽBI MAMONA, PRAVI PASTOR.

"Nekoč je bila cerkev ravna in je imela velike pristaje, danes je bogata in brez ovdite."

## DELAVCI VEDO, KOMU SLUŽI CERKEV, KATO JO ZAPUŠČAJO.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — "Protestantska cerkev je prodala svojo dedščino za skledo leče. Duhovniki zaligajo kadilo zlato — ne pa Boga. Nadi duhovniki brez razlike, h kateri cerkvi spadajo, so hlapci brezbožnega in neskrupuloznega bogataškega elementa. Cerkev bi morala zapreti vrata."

Tako je rev. J. Frank Norris, D. D., duhoven največje baptistovske cerkve na avetu v Fort Worthu, Texas, obklesal vse cerkve, vključno njegovo, ko je sadijo nedeljo pridigal v Kalvarijski baptistovski cerkvi v New Yorku.

"Moja obtožba cerkve je zelo resna," je rekel pastor. "Duhoven, ki tako obtožuje in nima dokazov za svojo obtožnico, zasluži, da je takoj izključen. Toda jaz imam dokaze in vem, kaj govorim."

Včasih je bila cerkev revna, toda imela je velike množice pristajev, danes pa je bogata, toda brez vernikov. Katedrale, ki stanejo milijone dolarjev, so prazne — prazni grobovi brez nagrobnega napisu in celo brez mrlja.

Delavci niso bedaki. Delavci vidijo, da se je cerkev poklonila Mamoni in je v službi velike denarne močnje. Zato pa imamo širok prepad med cerkvijo in ljudskimi masami; zato delavci obračajo hrbet cerkvi. In sato bodo imeli v Ameriki veliko revolucijo v petdeset letih."

## Kaotične razmere na Irskem.

Dublin, 6. apr. — Guerilaka vojna med republikanskimi in lojalnimi četami na Irskem je v polnem teku. Krvavi spopadi so na dnevnem redu.

London, 6. apr. — "Daily Mail" piše, da položaj na Irskem je ališen onem v Rusiji zadnje dni Kerenskijeve vlade. Anglija bo nedvomno invadirala otok, ako De Valerovi republikanci strmo glavno proviziorno vlado svojodobne države in uvedejo diktaturo na Irskem.

jih je napravil Narodni industrijski konferenčni odbor o medah na antracitnem polju. Rekel je, da je ta odbor sestavljen iz ljudi, ki so največji nasprotniki delavstva v deželi, zveza ljudi, ki se je ustanovila z namenom, da uniči delavske strokovne organizacije z odprto delavnico in znižanjem delavske mezde.

Takoj v začetku je Lewis dal, da je organizacija U. M. W. of A. pripravljena poslati svoje zastopnike, da konferirajo z zastopniki podjetnikov s konkurenčnega polja. Rudarji so bili izprti in niso zastavljali, kajti podjetniki so prelomili pogodbo in se drže trdno svojih načel, ki so nasprotna skupnemu pogajanju.



# PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE  
GLASILA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Narodnina: Zedinjena država (sven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 1. apr. (Marec 31-22) poleg vsakega imena na mesečni pomeni da vam je s tem dnevom potekla narodnina. Ponovito jo prosimo, da se vam ne ustavi list.

## CIVILIZACIJA! KJE SI?

Tam v Kaliforniji je pet banditov in ena banditka mučila ubogega branjevca, da naj pove, kje ima skrit denar. Banditje so ga žgali z razbeljenim železom vpricho banditke, dokler ni mogel več prenašati strašnih muk in je povedal, kje ima spravljene \$125.

Na jugu nekje se obleče skupina ljudi v maškeračo obleko. Gre po 67-letnega starčka, ko je na obisku pri svojem prijatelju. Prijatelj hoče braniti starčka in drhal ga ustrelil vpricho njegove žene. Na to odžene starčka na samotni kraj in ga bleda, da mu koža kot cunjice visi z njegovega telesa.

V neki vzhodni državi prosil brezposeln delavec, da ga sodišče obsodi v ječo, ker rajše dela, vkovan v železje na cestah, kot da dan za dnevom zastoj berači od tovarne za tovarne za delo. Sodnik se ga ušmili in obsodi ga v domstirno ječo z dostavkom, da se lahko sam pomilosti, kadar si poželj prostost.

Nekemu farmarju se vsled depresije zmeša pamet. Delal je deset ali še več let. Garal je noč in dan in sanjal, da bo nekega dne gospodar na svojem posestvu. Prišla je depresija, plačati je bilo treba vknjižene dolgeve in farmar je spoznal, da se je zastoj trudil in delal skozi deset let. Vsi sadovi dolgoletnega dela so proč. Zmeša se mu pamet in v hiši se odigra tragedija, srce pretresujoča tragedija.

Brezposeln delavec si konča svoje življenje. Bil je v zadnji vojni. Boril se je Franciji. Vrnil se je domov. Prišla je depresija v industriji. Odpuščati so pričeli delavce. Tudi njega odpuste. Dokler ima nekaj prihrankov, ki si jih je prištel od svojih ust, še gre. Živi se bolj slabo, a vendar gre. Prihranki poidejo. Zda prične trpljenje, pravo peklenko trpljenje.

Pridno hodi od tovarne do tovarne in prosi za delo. Zastoj. Prenočevati mora pod milim nebom, ako ne odkrije kakšnega kotička pod mostom, ali ne leže k počitku v železniški tovorni voz. Glad ga muči. Za jesti ima, kar si izprosi pri ljudeh. Noči so mrzle in trese se mraza vso noč in komaj čaka, da napoči zopet zopet dan. Tako mineva dnevi. Podobni so drug drugemu kot jajce jajcu. Nekega dne gre na most in skoči v reko tam, kjer misli, da je reka najbolj globoka. Voda se zagrne nad njim. Končano je trpljenje.

Take slike se vrste druga za drugo. Časopisje poroča o takih dogodkih skoraj vsaki dan. In ljudje? Mimo njih gredo, kot da se ne vrše na zemlji, ampak na katerem drugem planetu.

Zgodovina pripoveduje, da je grški modrijan Dijogen pri belem dnevu s svetilko v roki nekaj iskal. In ko so ga radovedni ljudje vprašali, kaj išče, jim je odgovoril: "Človeka".

Ako bi danes zopet prišel na svet Dijogen, bi lahko pri belem dnevu iskal civilizacijo s svetilko v roki in najbrž bi jo ne našel, kakor svoje dni ni našel "človeka".

## GOSPODARSKI NERED.

Na konferenci za oroževanje so bili sprejeti zaključki, da se zniža oroževanje na morju. Posledica teh zaključkov je bila, da je bilo več tisoč delavcev odpuščenih, ki so delali v mornariških arzenalih. Odpuščene delavce pa čaka trpljenje, ker se v sedanjem gospodarskem redu nihče ne briga, da zopet dobe delo. Delavci so na cesti, kakšna je njih usoda, ali kaj bodo počeli, ko poidejo njih zadnji prihranki, se pa nihče ne briga.

Kadar bodo delavci in farmarji zmagali in upostavili drugačno gospodarstvo — socializem, se bo tudi zgodilo, da bo več tisoč delavcev premeščenih iz ene v drugo industrijo. Takrat pa ne bo treba premeščenim delavcem stradati z njih družinami vred, tudi skrbeti jim ne bo treba, kje dobe denar, da plačajo stanarino.

Danes vlada v gospodarstvu nered, ker ne produciramo zaradi ljudskih potreb. Podjetniki producirajo, dokler jim produkcija nosi profit. V socialistični človeški družbi pa ne bodo producirali zaradi profita, temveč zaradi ljudskih potreb. In tako bo bodoča družba skrbela tudi za tiste delavce, ki bodo premeščen iz ene v drugo industrijo. Kajti naloga socialistične človeške družbe bo, da skrbi za vse svoje člane.

## ŠKLE IZ NASELBIN.

North Bessemer, Pa. — S tujnim arcem naznanjamo vsem so-rodnikom, prijateljem in znanjem, da nam je nedolga smrt ugrabila našega ljubega in nepozabnega vinčaka Tony Spcharja, ml. Dne 14. marca t. l. je zbolel za pljučnico ki ga je mučila deset dni, dne 23. marca pa ji je podlegel. Rojen je bil 27. nov. 1919 v Pennsylvaniji. Pogreb se je vršil dne 25. marca in je pokopan na katoliškem pokopališču v Veroni, Pa.

Zahvaljujemo se vsem so-rodnikom, botru Johnu Subota in botri Sofiji Subota za podarjene cvetice ter tolažbo v času žalosti. Tudi so-rodnikom in prijateljem v North Bessemerju izrekan najlepšo hvalo za izkazano pomoč. Društvo Slovenska sloga št. 401 SNPJ je podarilo venec in njega člani so bili do zadnjega časa pripravljali pomagalni in spremili so pokojnega br. v maldinaskem oddelku na pokopališče. Sladko spavaj ljubljani in nepozabljeni sinček in lahka naj Ti bo ameriška zemlja. Žalujoci ostali: Maria in Mata Spchar, starši, Mata Nick in Ivan, bratje. — Nikola Kartalia, tajnik društva.

St. Michaels, Pa. — Rov Maryland Coal Co. v naši naselbini je bil izpraznjen dne 1. aprila ob 12 uri predpoldnevom, a čemur je prišla stavka. Večina delavcev se je dne 1. aprila kakor po navadi podala na delo in se malo število nas je ostalo doma. Oni, ki so se podali na delo, takoj ko so izvedeli, po kaki lestevici bodo morali kpatiti premož po prvem aprilu, da bo za 80% znižana, pomagali pa po 2 dolarja znižana na dan, so se takoj vrnili domov. Število stavkajočih se je desetkrat naraščalo, da je končno dne 3. aprila bilo razun kakih 10 mož vse moštvo rova doma.

Med tukajšnjimi premogariji, ki jih je kakih 600 po številu, človek najde vse vrste narodnosti, torej ni enotno, če so tudi manjša različna in se med njimi dobi deset mož, ki so pripravljene delati za kompanijo.

Umljivo je, da bi ne bilo umestno hoditi v našo naselbino sedaj za delom, zato rojaki ne hodite sem. Delo je seveda lahko dobiti, ker podjetniki se bodo na vse načine prizadevali, kako bi zlo-mili odpor delavstva. Posebno na člani SNPJ apeliramo, da se varujejo kakšnega napačnega dela in tako delajo naša delavski organizaciji. — Mike Parla.

Chisholm, Minn. — Rojaki večkrat povedo v svojih dopisih, da ni dopisov iz te ali one naselbine, gotovo da jih ni, če jih pa nočejo pisati. Pridejo naj na dan s dobriimi idejami za korist delavstva, kar je posebno sedaj potrebno. Radi razmer se ne moremo pohvaliti, ker je mnogo ljudi brez dela. Govori se sicer vedno, da bo boljše, toda že dolgo časa se o tem samo govori, dočim je težko čakati onemu, ki je prizadet od sedanje depresije in brez dela že leto dni ali pa še več.

Nekaj delavstva je v naši naselbini zaposlenega pri mestnem delu in šoli, toda tudi tam je težko dobiti kak zaslužek, ker vse pokazuje, da v blagajnah primanjkuje denarja.

Da se naši rojaki malo zanimajo za politično delovanje, je bilo že precej pisanega iz te kakor iz drugih naselbin. V naši naselbini so ustanovili nek klub za priseljence, ki nameravajo postaviti ameriški državljani. Rojaki, ki se prizadevajo dobiti državljan-ski papir imajo v tem lepo priliko, da pristopijo h klubu, katerega seje se obdržava po dvakrat v mesecu in se bo prihodnja vršila dne 23. aprila pri rojaku Marko Sebalu. Mnogo se sliši govorjenja glede tega kluba, zakaj je bil ustanovljen itd. Klub je bil ustanovljen, da bi se držalo rojake bolj v skupnosti in bi ne bili tako porazepljeni, pri čemur je treba, da gledamo na prebivalce drugih narodnosti. Torej rojaki, pridite in zanimajte se za ta pre-koristen klub. Mi nimamo nič proti kompaniji ali proti mestu, zato se ni treba nikomur bati, da bi izgubili delo. — Porocevalce.

Narodna "Prosveta" vendar so-rodniki ali prijatelji v stari domovini.

## JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in štataljev Prosveto.

Maidville, W. Va. — Vzbok redkega dopisovanja iz naše naselbine hočem jaz malo poročati o dogodkih zadnjega časa.

Z delom smo prenehali že dne 27. marca, ko je baje tukajšnja North American Coal kompanija producirala že zadostno količino premoga, kakor je imela naročil za mesec april. Od maja meseca lani pa dosedaj smo delali izključno samo po tri dni v tednu.

Dne 1. aprila smo se zbrali vsi tukajšnji premogariji iz okolice Morgantowna in Randalla ter skupno korakali skozi Morgantown v Star City. Spreveda se je udeležilo nad 4000 premogarjev in je trajal od 10 ure popoldne do ene popoldne po 8 milj dolgi cesti, ne da bi kdo opešal od dolge hoje. Imeli smo s seboj tudi godbo na pihala, da je res izgledalo kot pravi marš. Po končanem pohodu sta nam govorila dva govornika, kako se imamo držati za čas stavke, ki je v resnici le izprtje od strani podjetnikov.

Vreme nam pri tem pohodu ni bilo kaj prida naklonjeno, kajti bilo je precej mrzlo in celo aneg je nalezaval. Zato govorniki niso mogli držati daljših govorov.

Pred tednom sem se mudil v Fayetteu, Pa. na obisku, kjer sem našel na rojaka in sva se pogovarjala o sedanjem izporni. Bil je mnenja, da je neumnost stavkati, ker itak ničesar ne dosežemo. Pri njih da je kakih 350 rudarjev, ki bodo ščitili stavkoke, drugi samei in pešarji, ki jim ni po volji tako delo, da bodo pa odšli iz naselbine, tako če se bo še kdo upal zastavkati, da mu bodo pa podjetniki dali bres in stavka bo končana. Gotovo bi se takko zgodilo, če bi bili vsi unijski moške onemu rojaku enaki, ki je že pred par meseci odbežal od tukaj iz unijskih rogov v Pennsylvanijo, kjer lahko dela v neorganiziranih rovih.

Rojaki in bratje pri U. M. W. of A., bodimo složni in vztrajajmo, ker samo na tak način lahko dosežemo zmago. Sramotno je biti pri unijski toliko časa, dokler je pri nji zagotovljena boljša plača, ko se je pa treba postaviti in pride preizkušnja nad organizirano delavstvo, tedaj unijo zapuste in beže v rove med "prostovoljne" delavce. — John Vites.

Claridge, Pa. — O delavskih razmerah v našem Claridgu je seveda lahko pojasniti kako so, saj vsakdo si lahko predstavlja, kako delajo podjetniki z rudarji neunijskih rogov. Vsek si lahko sam misli, kako se nam godi kot neorganiziranim rudarjem.

Ko so zastavkali dne 1. aprila organizirani premogariji, so pri nas dali podjetniki dva dni prepočitka, na soboto dne 1. aprila pa nam veleli iti na delo, čeprav se prej po celo leto ni obravnavalo ob sobotah. Poleg tega nam je bilo še celo rečeno, naj delamo čezurno delo. Ni jim šlo gladko kot so si morda mislili, kajti vsek je postal radoveden in izpraševal, kako da prej nismo delali ob sobotah, ta dan pa, ko je ravno prvi april in poleg tega, da bi delali ta dan po eno uro več. Vsakemu se je zdelo nespremetno. Po premišljevanju sem sklenil, da ne bom delal one ure, četudi še živim stoletje in mislim, da tudi naši rojaki ne bodo toliko nespremetni. Vsek zaveden delavec bi obojal njihovo početje. Kakor vse kaže, se podjetniki in delodajalci vseeno malo boje, če bi prišli unijski premogariji in prišli v organiziranjem, za kar so se že pripravili po nekaterih rovih in nastavili po okoliških rovih nekaj kompanijskih deputijev. Pri nas jih še nimamo.

Dne 1. aprila, ko so rudarji odhajali na delo, je bil ravnatelj a par njegovimi pristavi že ob 4. uri na mestu. Gledali so pred rovom, če bo prišel kak organiziran delavec ali organizator in bi spravljal ljudi proč od dela, toda čakali so zastoj. Čakal sem, da bom slišal kak glas izmed na delo odhajajočih, toda vsi so molčali, kot bi se sramovali dela na dan, ko so vsi unijski premogariji in še mnogi drugi neorganizirani zastavkali.

Po listih sem štel John Lewisovo izjavo, da bomo prišli tudi neunijski premogariji v pošte, da bomo prej ko mogoče vsi združeni v eni organizaciji, zato prav iz are šelim skorajšnje evidenje,

pri nas z organiziranimi premogariji. Res je bila pri nas nespretna stavka leta 1910-11, toda upoštevati je treba tedanje okoliščine, da so bili premogariji drugih kompanij večinoma na delu, da se je kmalu nabralo dovolj prostovoljnih delavcev za kompanijo. Takrat so nekateri premogariji stavkali skozi 16 mesecev, a so bili poraženi, danes pa je drugače. Vsi unijski premogariji stavkajo, torej stavka ne more trajati kot taka dolgo časa, zato je treba, da tudi vsi neunijski premogariji odložimo orodje in se priključimo organiziranim, a čemur bomo pospešili ukorajanja dosego upravičenih zahtev. Seveda se bo med nami kdo znašel, ki mi bo oporekal, toda ta more biti le tak, ki sploh ne misli na kako izboljšanje razmer in mu ni za drugo kakor da dela, čeprav zastoj. O meni bo morda sodel, kaj bom jaz, ko sem še "bukov" in še nisem nič poizkusil, za kar pa se ne brigam, ker to bo rekel le zaslepleneec, ki mu je vseopaka korist za delavstvo deveta briga.

Rojakom širom Amerike, ki še niso pri nobeni podporni organizaciji, priporočam, da se vpišejo k SNPJ, ki je najmočnejša podporni organizacija našega naroda in se je dosedaj izkazala za najboljšo. Ne pozabite se tudi naročiti na njen list, Prosveto, v katerem boste dobili resnična poročila o delavskem gibanju in razvoju sedanjega spora v premogarski industriji. Prosveta je list, ki se v resnici poteguje za koristi delovnega ljudstva, zato moramo gledati, da jo podpiramo. Narodnino pobirajo društveni tajniki jednote in potovalni zastopniki.

Za danes je dovolj, a ne morem končati dopisa, ne da bi še enkrat potval rudarjev v Westmorelandu, da store svoje dolžnost in se priključijo organiziranemu delavstvu. — Narodnik.

Tolleston, Ind. — Iščem rojaka Josefa Spolarja, člana društva Nova svoboda št. 271 SNPJ, ki je odšel od doma dne 13. marca in je rekel svoji soprogi, da gre za delom v Hammond, Ind. Ker je ta naselbina samo par milj od tu in od tedaj še ni nobenega glasu od njega, je stvar jako sumljiva in se bojimo, da se mu je pripetilo kaj hudega. Čitatelje Prosvete in člani jednote prosim, ako je komu kaj znano, da mi sporočijo, ker starjši njegov sin je hudo zbolel in tudi njegova soproga, Br. Spolar je dobro znan med člani SNPJ, saj je bil še delegat na zadnji konvenciji v Clevelandu in tudi na springfieldski. Kdor bi prišel v dotiko z njim, bi prosil, da ga opozori in če bo sam žitel za poziv, naj se nemudoma oglasi svoji družini. Br. Spolar je srednje postave, star 36 let, na sebi je zadnje nosil črno obleko in povrniki, govori dobro nemški in druge slovanske jezike. Kdorkoli izmed rojakov bi kaj vedel, naj mi sporoči. — Andy Unetich, box 25, Tolleston, Ind.

BANKA OROPANA, EN BAN-DIT OBSTELJEN.

Eau Claire, Mich. — Trije banditi so oropali tukajšnjo banko za \$1,200. Prišlo je do boja med njimi in patroljo, ki jih je lovila. En bandit je bil obstreljen in ujet, druga dva sta pa ubežala v šumo. Patrolja meni, da ju je obkolila.

BANKA OROPANA, EN BAN-DIT OBSTELJEN.

Eau Claire, Mich. — Trije banditi so oropali tukajšnjo banko za \$1,200. Prišlo je do boja med njimi in patroljo, ki jih je lovila. En bandit je bil obstreljen in ujet, druga dva sta pa ubežala v šumo. Patrolja meni, da ju je obkolila.

## VESTI IZ PRIMORJA.

Fašisti divjajo nemoteno na Reki. Na Reki postaja položaj z vsakim dnem bolj in bolj zapleten. Fašisti so razpostavili po vseh ulicah strojne in izvajajo nad prebivalci tak teror, da so se obrnili konzuli Francije, Anglije in Amerike do svojih vlad, od katerih zahtevajo nužno pomoč. Italijanski zunanji minister sicer izjavlja, da misli Italija izvesti rapalsko pogodbo, vendar pa se tako nespretno zagovarja, da mora biti vsakemu jasno njeno slepomišljenje. Fašisti na Reki iščejo sedaj svetovalce Zanellove konstituante, ki naj bi izvolili fašistovsko vlado, toda ti se skrivajo po kleteh, kolikor jih je sploh še ostalo v mestu. Več kakor čudno je, da niso zavzevalke države, ki z veseljem vtiokajo svoje nosove v vse mogoče dogodke, ki jih niti najmanje ne brigajo, če davno nasedla mira na Reki, kjer vlada nezasišana anarhija.

## METEORITI.

Rudarji bodo v sedanjih stavki ne samo preizkusili svojo moč, pač pa se bodo naučili marsičesa. Vsaka stavka je šola, dasi draga, ki uči, da delavce brez politične moči je kakor človek brez rok: lahko hodi in daleč pride, toda drugi odločajo, kdaj in kaj bo jedel. Ne jezite se na običajne vlade, sodišča in policijo, temveč jezite se na dejstvo, da so te vlade, sodišča in policijski aparati pod kontrolo kapitalistov namesto pod kontrolo delavcev.

Se nekaj drugega: Zakaj med dna pogodba poteče ravno 1. aprila? Zakaj ne 1. novembra t.j. decembra, ko je že zima in je zahteva po premožju največja?

Kadar bodo pogodbe rudarjev tako narejene, da potečejo v začetku zime — tako bodo pogodbe sploh potrebne — in kadar bodo delavci kontrolirali vlado, takrat bo stavka sploh nepotrebna, kajti kapitalisti se podajo, predno delavci zastavkajo.

Pred kratkim je neki protestantovski pastor krstil psa.

Nedavno je milijonar v Bostonu zapustil \$50,000 svoji maki. In te dni so priredili cirkusnemu alonu veliko pojedino in mu podelili naslov advokata.

Vse to so rožice naše slavne kapitalistične civilizacije, ki se mora o Bog! — ohraniti za vsako ceno!

Karl Habsburg je umrl. Izgube ni nobene. Kljub temu so amokarški listi prinesli debele naslove o njegovi smrti. Pozabili tudi niso omeniti Karlovih zadnjih besed: "O Bog, darujem se ti za svoje ljudstvo." Ljudstvo, ki je bilo nekoč "njegov". Je darovalo milijone svojih najboljših sinov. To ni nič. Ampak, ko se Karl "daruje" — potem ko mu zdravniki niso mogli več pomagati — to je nekaj.

Kadar se bo g. Zupan spet skliceval na dobre "verske vzgled", naj poleg "razkolkov" ne pozabi omeniti tudi velikega katoličana, ki je umrl na otoku Madeiri.

Papež tudi žaluje za Karlom. Papež žaluje za dobro katoliško monarhijo Avstro-Ogrsko. Malo je bilo tako zvestih monarhij sveti cerkvi kakor je bila habsburška.

Newyorški župan Hylan, vrl Kolumbov vitez in velik demokrat, je podpisal naredbu, katera je povišala njegovo letno plačo za \$10,000 (prej je imel \$15,000, zdaj pa ima \$25,000), ni pa hotel podpisati druge naredbe, ki je določala beraški letni prihodek \$280 gasilec in policajem. Hylan je zelo dober človek, ki rad pomaga — samo sebi.

Pater Kaimir je velik "katoliški junak" — kakor tisti kozel, ki se je zakadil v ogledalo. ... Ako ga jolietški puntarji kmalu ne primejo za roge, jim pobije vsa ogledala.

"Divjaški poglavar v Afriki, ki ubije leva, zahteva petdeset debelih enopolnih žen. Naj jih ima, dasiravno jih ne potrebuje. — Ameriški kapitalist, ki razvije veliko industrijo, zahteva petdeset debelih milijonov dolarjev. Naj jih ima, česarvno jih ne potrebuje."

Te besede, ki jih je zapisal znani člankar Brisbane, dokazujejo, da je človeštvo še vedno v zadnjem stadiju barbarizma. Med divjaškim poglavarjem in civiliziranim kapitalistom ni bistveno nobene razlike; na sunaj je razlika, toda v bistvu je ni.

Zaprta delavnica pomeni, da so delavci v delavnici razdvojeni. Kapitalist bi rad imel odprto delavnico, v kateri se bi delavci mrzili in prepirali zaradi unije in političnega ter verskega prepričanja.

Da, ubogi Irči! Zda spoznavajo, da jim nacionalna svoboda ne koristi nič, dokler se ne otresejo tudi svojih lastnih pijavk, katerih kar mrzoli na Irskem.

Madžarski monarhisti oklicujejo otroka za svojega kralja. Dokaz, da imajo vsi monarhisti otroško pamet.



Groceryjam, sladičarjem in v prodajalni sušerine damo primeren popust pri vaših naročilih. Pišite po informacije na:

**FRANK OGLAR,**  
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Delavski list je sila, s katero  
računa vaš uspeh.

Budapešta, 6. apr. — Državni pravdnik je ukazal zapleniti monarhistične liste, ki so objavili oklice, da je Karlov devetletni sin ogrski kralj. Devetnajst aristokratov je podpisalo oklice.

Peking, 4. apr. — Vlada vzhodnosibirske republike je poslala note v Washington, prosiča ameriško vlado, da ji pomaga obdržati lastnino republike v Vladivo

u vstavi i glasilo jednota, naj se pošlje na naslov: "Prosveta", 2667-29  
e. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

**DR. J. V. GRAHEK**  
**ZDRAVNÍK**

W. F. SEVERA CO  
CEDAR RAPIDS IOWA

1



OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Poslovenil J. M.

DRUGI DEL. LADJIN KUHAJ. VII. POGLAVJE. Grem v Bristol.

Dalj časa je trajalo, kakor si je domisljal mirovni sodnik, predno smo bili pripravljeni za morje, in nobenega naših prvotnih načrtov — niti onega drja. Liveseya, da bi imel mene poleg sebe — nismo mogli izvršiti, kakor smo namerali. Zdravnik je moral v London, da poišče drugega zdravnika, ki bi prevzel njegovo mesto, sodnik je imel polne roke dela v Bristolu, jaz pa sem živel gori v Hallu pod nadzorstvom varuha lova, starega Redrutha, skoro kot jetnik, vendar poln sanj o morju in najboljših mikavnih nad na tuje otoke in doživljaje. Ure dolgo sem zamišljeno sedel nad zemljevidom in premišljeval vse podrobnosti, katerih sem se dobro spominjal. Sedeč pri ognju v hišnikovi sobi sem se v svoji domisljiji bližal temu otoku od vsake mogoče strani; preiskal sem vsak oral njegove površine; tisočkrat sem splezal na oni visoki grič, ki ga imenujejo "Daljnogled" in vžival z njegovega vrha najčarobnejši in najlepši razgled. Včasih je na otoku kar mirgolelo divjakov, s katerimi smo se bojevali; v časih je bil zopet poln nevarnih živali, ki so nas zasledovale; vendar se pa v vsej moji domisljiji ni zgodilo ničesar tako čudnega in neprimernega, kakor so bili naši resnični doživljaji.

Tako so tekli tedni, dokler ni nekega lepega dne prišlo pismo, naslovljeno na drja. Liveseya z dostavkom: V slučaju njegove odsotnosti naj odpre Tom Redruth ali mladi Jakec. Z ozirom na to opazko smo našli, ali pravzaprav sem našel jaz — kajti Redruth je znal samo tiskano brati — sledeče važne novice:

F. M. Dostojevskij: **BESI** Roman v treh delih. Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Legenda je glavno! Premagata jih, pogledate in zmagate. Novo resnice prinaša in "skriva se". In takrat razstiramo par salomonskih sodeb. Skupine, petorica — časopisov treba ni! Če uslišiš izmed desetstisoč prošnje le eno, pridejo vsi a prošnjami. V slehernem kraju bo vedel sleherni kmet, da je nekje duplo, kamor je onga, rečeno spuščati prošnje. In stokom zastoče semlja: "novi pravi zakon prihaja!" in morje vzkipi in koliba se zruši; tedaj premislimo, kako mi postavimo zgradbo. Prvikrat. Gradili bomo mi, mi, samo mi.

"Brezumnost!" je dejal Stavrogin. "Zakaj nečete, zakaj? Se bojite? Zato sem se vas oklenil, ker vas ni strah ničesar. Neupamno je, kaj ne? Zazdaj sem vendar še Kolumb brez Amerike; ali je Kolumb brez Amerike pameten?"

Stavrogin je molčal. Medtem sta bila prišla tik do hiše ter se ustavila ob privozu.

"Poslušajte," še je sklonil Verhovenskij k njegovemu ušesu, brez denarja vam opraviš vse reči; jutri boste rojeni Marje Timofejevne. . . brez denarja, in jutri že pripeljem Lizo k vam. Ali hočete Lizo, jutri že?"

"Kaj se mi je res zmešalo?" se je nasmehnil Stavrogin. Vhodna vrata so se odprla.

"Stavrogin, kako je z najino Ameriko?" ga je zgrabil Verhovenskij poslednjikrat za roko.

"Čemu?" je resno in strogo izpregovoril Nikolaj Vsevolodovič.

"Ne ljubi se vam, kaj sem vedel!" je kričnil ta v izbruhu besne jeze. "Lazete, vi klavni, objestni, polomljeni gospodi; ne verjamem, v vas je voljeji apetit. Dajte si v glavi, da vas ne morem več pustiti, ker je vaš račun že previsok! Na vsem svetu ni drugega razen vas! Že v inozemstvu sem vas zamislil; zamišljal sem vas, ko sem vas gledal pred seboj. Da nisem gledal na vas iz kota — ni mi ne bi bilo prišlo na um!."

Stavrogin je krenil po stopnicah, ne da bi mu odgovoril.

"Stavrogin!" je kričnil Verhovenskij za njim. "Dam vam dan. . . nu, dva. . . nu, tri; več ko tri ne morem. In tedaj — vaš odgovor!"

DEVETO POGLAVJE.

Stepana Trofimoviča so zaplenili.

Medtem se je pripetil v našem mestu dogodek, ki je mene enako iznenadil, kakor je pretresel Stepana Trofimoviča. Ob osmih zjutraj je pridirla k meni po njegovem naročilu Nastasja

"Gostilna pri stari sidri". Bristol, 1. marca 17 . . .

"Dragi Livesey!" Ker mi ni znano, ali se nahajate še doma ali pa že v Londonu, pošiljam pričujoče vrstice na obo kraja.

Ladja je kupljena in opravljena. Sedaj leži zasidrana, pripravljena za odhod. Nikdar niste videli lepšega skunerja; ime: Hispaniola.

Dobil sem jo s pomočjo svojega starega prijatelja Blandija, ki se je izkazal skozinsko kot najboljši človek. Ta obšedovnan vredni poštnjak je bil pravi suženj v mojo korist in ravno tako vsak v Bristolu, kakor hitro se je izvedelo, v katero pristanišče smo namenjeni — po zaklad, mislim namreč.

"Redruth," sem dejal ter prekinil pismo, "drja. Liveseyu ne bo to všeč. Sodnik je vse izbrljaj."

"No, kdo ima več pravice?" je zagodnjaval varuh lova. "Steklenico ruma stavim, če nima sodnik pravice govoriti namesto drja. Liveseya."

Na te besede sem opustil vsak poskus, še nadalje se razgovarjati in sem šel dalje.

Blandij sam je našel Hispaniola in po vsa obšedovanja vrednih naporih se mu je posrečilo dobiti jo za pravo malenkost. So sicer ljudje tukaj v Bristolu, ki imajo strašanske predsodke o Blandiju. Držejo si celo trdit, da stori ta poštnjak za denar vse, kar kdo požel, da je bila Hispaniola njegova last in da mi jo je strašno drago prodal, očitno samo obrekovanja. Nikdo izmed njih pa se ne upa tajiti dobrih lastnosti ladje.

Do sedaj ni bilo nobene zapreke. Povem naj, da so bili delavci — mornarji in drugi — v začetku hudo počasnji; pa to ni trajalo dolgo. Mornarji pa so mi delali težave.

Želel sem dobiti kakih dvajset mož-domačinov ali pa Francozov — vendar jih z največjo težavo nisem mogel dobiti več nego poltucta, dokler mi ni sama sreča

ja z novico, da so gospoda "zaplenili". Izprva mi sploh ni šlo v glavo, kaj misli; doglal sem le, da so ga "zaplenili" uradniki: prišli so in pobrali njegove papirje, vojak pa jih je zavezal v culo ter "odpeljal na samokolnici." To je bila divja vest. Nemudoma sem hitel k Stepanu Trofimoviču.

Našel sem ga v čudnem stanju duha: čeprav zmeden in hudo razburjen, je vendar kazal hkrati znake nedvojnega zmaganost. Na mizi sredi sobe je vrel samovar in stal nalit, pozabljen in nedotaknjen kozarec čaja. Stepan Trofimovič se je naslanjal okrog mize ter koracal iz kota v kot, ne da bi se zavedal gibanja. Bil je v svojem navadnem rdečem jopiču; ko pa je zagledal mene, je hitel lesti v telovnik in suktno, česar ni delal prej nikoli, kadar ga je kak bližji znanec zalotil v jutranji obleki. Takoj me je burno prijel za roko.

"Kajin un ami!" Vzdihnil je iz globine prsi. "Cher, amp, vam sem poslal pošto, drugih še nihče ničesar ne ve. Treba je reči Nastasji, naj zaklene vrata in ne spusti nikogar noter, razen 'njih', se razume. . . Vous comprenez?"

Nemirno je gledal name, kakor bi čakal odgovora. To se ve, da sem se podvilal izpraševati; iz njegovih brezglednih besed, polnih premolkov in nepotrebnih vrvikov, sem trudoma posnel, da je ob sedmih zjutraj, 'na vsem lepem' prišel k njemu gubernijski uradnik.

"Pardon, j'ai oublié son nom. Il n'est pas du pays, ali zdi se, da ga je privlekel Lembke, quelque chose de bete et d' allemand dans la physionomie. Il s'appelle Rosenthal."

"Ali ne mogoče Blum?"

"Blum. Natanko tako se piše. Vous le connaissez? Quelque chose d' hébété et de très content dans la figure, pourtant très sévère, roide et sérieux. Poliejska figura, izmed podrejenih, je m'y connaît. Spal sem še; in mislite si, poprosil me je, naj sme 'pogledati' moje knjige in rokopise, oui, je m'en souviens, il a employé ce mot. Ni me aretirat, samo knjige. . . Il se tenait à distance, in ko mi je začel pojasnjevati svoj prihod, je bilo, kakor da mislim. . . enfin, il avait l'air de croire que je tomberai sur lui immédiatement et que je commencerais à le battre comme platre. Tous ces gens du bas étage sont comme ça, kadar imajo opravka s spodobenim človekom. Se razume, da sem takoj vedel, kam pes tace molli. Voilà vingt ans que je m'y prépare. Odprl sem mu omare ter mu izročil vse ključne; sam sem mu jih dal, jaz sem mu dal vse. J'étais digne et calme. Izmed knjig je vzel inozemsko izdajo Herzena, vezan izvod 'Kolokola', štiri prepise moje pesnitve in enfin tout ça. Razen tega papirja in pisma et quelques unes de mes ébauches historiques, critiques et politiques. Vas to so mi odnesli; Nastasja pravi, da je vojak na samokolnici odpeljal, s predpasnikom pa so pokrili; oui, c'est cela, s predpasnikom."

(Dalje prihodnjik.)

pripeljala pravega človeka, kakršnega sem potreboval.

Stal sem nekega dne na nabrežju, ko sem se spustil čisto po naključju z njim v pogovor. Zvedel sem, da je star mornar, da je imel gostilno in da pozna vse mornarje v Bristolu, da je izgubil svoje premoženje in je želel dobiti mesto kuharja na neki ladji. Šepal je tukaj naokoli celo jutro in je dejal, da voha morskot sol.

Zelo sem bil ganjen — tudi vi bi bili — in sem ga ne glede na samo namiljenje na mestu najel za kuharja na naši ladji. Dolgi John Silver mu je ime in nima ene noge; to sem smatral kot nekako priporočilo, posebno ker jo je izgubil v vojaški službi pod nesmrtnim Hawke-jem. Brez penzije je, Livesey. Mislite si to ostudno dobo, v kateri živimo.

No, gospod, misli sem, da sem našel samo kuharja, pa sem dobil vse moštvo. Silver in jaz sva v malo dneh nabrala celo četo najboljših utrjenih starih mornarjev, kar si jih more človek misliti — niso ravno lepi za oči, toda, po njihovih obrazih sodeč, naravnost predrznega značaja. Povem vam, celo a kako fregato bi se lahko sprijeli.

Dolgi John se je ravnokar opustil dveh izmed onih šestih ali sedmih, ki sem jih jaz prej našel. Na mestu mi je dokazal, da sta bila dva taka nova in neizkušena morja, na katere se ne moreš zanesti pri kakem važnem dogodku.

Sem pri najboljšem zdravju in prav dobre volje; sem kot vol, spijm kakor kladu, vendar ne bom vžival pravega veselja prej, dokler ne slišim hoditi svojih mornarjev okoli vretena krmila. Proti morju! Ho! Živio zaklad! Slava morja mi je malo zmešala glavo. Sedaj pa, Livesey, pridite hitro; ne izgubljajte ure, ako me spustite.

Mladi Hawkins naj se takoj poslovi pri svoji materi in Redruth naj ga spremlja; potem naj pa prideta kolikor mogoče hitro v Bristol. John Trelawney.

P. S. Nisem še povedal, da je našel Blandij, ki pošlje mimo grede povedano, pomožno ladjo

za nami, ako se ne povrnemo do konca avgusta, krasnega človeka za prvega častnika — svojeglavnega človeka sicer, kar obžalujem, vendar v vseh drugih ozirih pravi zaklad. Dolgi John Silver je našel zelo pripravnega človeka z imenom Arrow. Imam krmarja, ki žvižga, dr. Livesey; in tako bo življenje na Hispanioli kakor na neki bojni ladji.

Pozabil sem povedati, da je Silver mož, ki ima nekaj pod palcem; iz lastne skušnje vem, da ima denar v banki. Tukaj pošla žena, da bo vodila gostilno; čvrsta ženska je; dvema starima samecema, kakor vam in meni, se že sme oprostiti, ako bi mislila, da ga žena pošilja na morje. J. T.

P. P. S. Jakec naj ostane pri materi eno noč. J. T.

(Dalje prihodnjik.)

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Predno zapustim to ameriško zemljo, se tem potom še enkrat poslovim od svojih sorodnikov, prijateljev in znancev v Clevelandu, Ohio; zlasti od družine Zavrlove, Franka in žene, družina Soršek in Jeverle. Zahvalim se tudi trdkri Zakrajšek in Česark, skozi katero potujem za solidno postrežbo. — John Soklič.

Pred odhodom na parnik Olympic še enkrat pozdravim svojega nečaka Martin Kosa in njegovo družino ter vse druge rojake v Bridgeport, Ohio, ter jim kličem na svidenje! — Jaz potujem skozi znano trdkro Zakrajšek & Česark in sem z njeno postrežbo vseskozi zadovoljen in vesel tega je priporočam tudi drugim rojakom, — Ignac Grill.

New York, 1. aprila. — Ob priliki, ko odhajava v stari kraj na obisk s parnikom Olympic, se zahvaljujema trdkri Zakrajšek and Česark za točno postrežbo. Midva sva prišla v njen urad. Šele v petek zjutraj in sicer brez potnih listov, drugi dan pa sva imela že vse v redu tako, da sva lahko odpotovala z drugimi potniki. Ker sva videla, da se ta trdkra v resnici potrdi za svoje potnike, jo priporočava tudi drugim rojakom. Končno tudi pozdravljava svojega brata Frank Vozel-a in Steve Rozino ter druge znance v Zeigler, Ill. — Johan in Steve Vozel.

Predno zapustim Združene države in odrinemo na široko morje, kličem vsem znaneem v Aurori, Minn., in drugod: — gudbaj! Rojaki, ki ste namenjeni v stari kraj, poslušajte se trdkre Zakrajšek & Česark v New Yorku, pa boste tako dobro postreženi kakor sem bil jaz. — Ciril Vreček.

Ko gledam zeleno vodo atlantskega oceana, se spominjam svojih prijateljev ob Michiganem jezuru v Milwaukee in drugod in iste še enkrat pozdravljam predno se izročimo skrivnostnemu morju na parniku Rochambeau. Živeli! — Onim rojakom pa, ki potujejo v stari kraj pa priporočam trdkro Zakrajšek & Česark v New Yorku. — John Pavlič.

(Adv.)

PARNE NA PRODAJ.

110 akrov farma, 30 akrov je posejano hito. Vsi stroji, konji, krave, kokoši in drugo.

30 akrov farma se proda za \$300.00 takoj plačati ostalo pa na lahke obroke. Prišite za pojasnila na naslov:

Mr. Mike Olhava, R. 1, Box 122, Grand Haven, Mich. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL KJE JE

John Eržen po domače Meinarjev Janec iz Gostec, fara Sora na Gorenjskem. V Ameriko je prišel leta 1913, v Rock Springs, Wyo., tu je bival približno eno leto, potem se je preselil neznano kam in od tistega časa ni nobenega glasu več od njega, ne v Rock Springs, pa tudi ne domov v staro domovino. Njegov brat živi v starem kraju silno poavduje po njem. Cenjene rojake se ujudno prosim če kdo ve za njegovo naslov naj to naznani, ako bo pa sam čital ta oglas naj se nemudoma prijavi Bogarjevem Cirilu iz Pungarta, katerega naslov je označen tu spodaj. Naslov je: Ciril Jenko, P. O. Box 270, Rock Springs, Wyo.

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER je 12 LET, za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje sadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogoče grunt prodan za nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburg, Pa. (Advert.)

BAKRENE KOTLE

Vse potrebne oprema, Hydrometre, Malt Extracts, Hameli, razne vrste za izdelavo raznih vrst opojnih piškot: Rum, Brinjave, Kiselci, Kanje in drugo. Pišite po cenik.

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Morton Bldg., New York

DENARNE POŠILJATVE V JUGOSLAVIJO ZA VELIKONOC

Hitro, varno in poceni. Dinariji in dolarji. PAROBRODNE LISTKE ZA VSE ČRTE. PIŠITE PO NAŠ CENIK. EMIL KISS, bankir, 133 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

CUNARD-ANCHOR

Najmodernejši in najhitrejši parniki sveta. Izvirna postrežba potnikom. Lokali za potnike in v vseh mestih ali blizu njih.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo, via Cherbourg, AQUITANIA. April 11. May 2. MAURETANIA. April 25. May 16. Vožnja \$100.00 in davok \$5.00 Vožnja po železnici do Ljubljane \$10.00. Via Cherbourg & Southampton. Aquitania. March 21.

Najnovejšje svilnate dopeltn ZASTAVE

Regalije, trakovice i. t. d. Posrebuje niske cene za fine svilnate Ameriške zastave. Pišite za cene na:

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Novo Slov. Jugoslavia piano role

Sveta noč, z besedami . . . \$1.25 Kje so moje rožice, z besedami . . . 1.25 Vsi so prihajali, z besedami . . . 1.25 Ljubca moja, z besedami . . . 1.25 Na Marjance, polka . . . 1.00 Mladi vojaki, korčunica . . . 1.00 Holzhacker, marš . . . 1.00 Donavski valovi, valček . . . 1.00 Črez valove, valček . . . 1.00

SE DOBIJO EDINO LE PRI:

NAVINŠEK-POTOKAR CO., 331 Greave Street, Conemaugh, Pa.

Opomba: — Pri naročilu blagovilite poslati 50c posebej za poštnino.

FEODA SE

40 akrov obsegajoča farma, 20 akrov so njive in travniki in drugih 20 akrov pa je pašnik. Proda se po dogovoru kakor kdo hoče, same farne ali tudi vse živino in z vsem potrebnim orodjem. Za pojasnila pišite na naslov: Nick Mencinger, P. O. Box 146, Willard Wis.

KAKO IZVRSTNA PIJACA? IZVRSTNI OKUSI?

Naročite takoj nekoliko COR. DOLA BLOC, katerij e skristaliziran iz svežega grozdja in sladkorja. Denite v vodo, da se raztopi in imeli bodeite izvrstno okusno pijačo.

Izberite si nekatere od sledečih okusov.

Katavba Muckatol Klaret. Toluja Grape Part. Sauterne Šerri Angelica

1 kocka za en galon . . . \$ 1.50 1 zaboj, 12 kock mešani . . 15.00 Cordola Bloe se lahko vsak čas kupi.

Pošljite Money Order ali gotovo denar v priporočenem pismu.

American Fruit Products Company, 1106 Westinghouse Building, PITTSBURGH, PA.

Znižana vožnja.

Ker se nekatere linije znatno znižale svoje cene, se nudi ugodna prilika onim, ki so namenjeni v kratkem v stari kraj. Pišite nam po cene in vožni red parnikov.

Ali hočete dobiti kakoga sorodnika iz starega kraja, nam pišite po točnovano pojasnila.

Kadar pošljate denar v stari kraj, ne preusite naše banke, ki vam nudi točnost in nizke cene.

Za vsa nadaljnja pojasnila se obrnite na slovensko banko

Zakrajšek & Česark

70 — 9th Ave., New York City.

5c vsak dan proč vrženih ali drugače zapravljenih, je uničenih v enem letu \$18.25, ali v petih letih \$91.25, kakor bi med tem dobili v samih obrestih \$10.95.

\$5.00 naloženih pred 1. aprilom na naš "special interest account" tekom enega leta po 4%, bo prineslo \$ — 20.

|                                                 |                  |
|-------------------------------------------------|------------------|
| \$50.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo   | \$2.00 na leto   |
| \$100.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo  | \$4.00 na leto   |
| \$500.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo  | \$20.00 na leto  |
| \$1000.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo | \$40.00 na leto  |
| \$5000.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo | \$200.00 na leto |

Delati, Paziti in Varčevati — to pomenjuje Vaše neodvisnost! Prične z Vašimi vlogami, takoj, danes z \$5.00 in pošljite jo po pošti.

GLAVNO ZASTOPSTO: JADRANSKE BANKE

FRANK SAKSER STATE BANK 52 Cortland Street, New York City, N. Y.